

متن پیاده سازی شده

بسم الله الرحمن الرحيم

مستحضرید که گفتیم مشهور برای اثبات حجیت قول لغوی به 4 دلیل تمسک کرده اند؛ دلیل دوم اجماع بود که آن را معنا کردیم، به اتفاق همه فقهاء اخذ به قول لغوی واجب است.

مرحوم آخوند معمولاً وقتی به این اجماعات می رسد اینگونه جواب می دهد: قطعاً اجماع محصل در این مساله نداریم و اما اجماع منقول سید مرتضی (ایشان معمول اجماعاتش، اجماع علی القاعده است یعنی می گوید چون رجوع به لغوی رجوع به متخصص است پس قاعداً باید همه علما این را بپذیرند لذا ایشان ادعای اجماع می کند) به دلیل علی القاعده بودن معتبر نیست؛ مخصوصاً اگر ما جایی احتمال مدرک دار بودن اجماع را بدهیم این عدم اعتبار تقویت می شود چرا که در این صورت اجماع خودش مستقلاً لحاظ نمی شود بلکه تابع مدرکش لحاظ می شود؛ یعنی ما باید به مدرک نگاه کنیم اگر روایت صحیح باشد در واقع ما به روایت عمل کرده ایم نه اجماع، اگر هم عمل نکنیم در واقع روایت را کنار گذاشته ایم نه اجماع را. استاد علیدوست: بعد از مرحوم آخوند این نظر خیلی مورد اقبال واقع شد.

مرحوم سید مرتضی ادعای اجماع بر حجیت قول لغوی کردند و احتمال می دهیم که مدرک این اجماع، رجوع به قول متخصص باشد و لذا آنچه که برای ما سند است رجوع به قول متخصص است نه اجماع.

و اما نقد دلیل سوم: به نظر می رسد این دلیل محکم ترین دلیل قائلین به حجیت قول لغوی است و دلیل سوم عبارت بود از: لغوی چون متخصص است باید به او رجوع شود.

مرحوم آخوند: اشکال ما صغروی است یعنی چه کسی گفته است که لغوی متخصص در لغت است؟ توضیح: ما که به دنبال صرف معنا نیستیم بلکه ما به دنبال این هستیم که معنای حقیقی را از مجازی جدا کنیم؛ کتب لغت فقط چند معنا را به مراجعه کننده ارائه می دهد اما معنای حقیقی را ارائه نمی کند.

نکته: زمخشری در اساس البلاغه معنای حقیقی را از مجازی جدا می کند اما سایر کتب لغت اینگونه نیست.

استاد علیدوست: من اضافه می کنم که برخی لغوی ها حتی در موارد استعمال هم متخصص نیستند. اگر کسی آمد لسان العرب این منظور را در 5 جلد خلاصه کرد به این متخصص می گویند؟! برخی از لغوی ها فقط کتاب لغت نوشته اند اما بحث تخصص در مورد آنها مطرح نیست.

استاد علیدوست: مرحوم امام در کبری مناقشه می کند و می فرماید بیان مناقشه: اینکه به هر متخصصی باید رجوع کنیم پشتیبان این کبری سیره است و سیره نیاز به امضاء و اتصال به زمان معصوم دارد و سیره هم دلیل لبی است و قدر متیقن آن لحاظ می شود؛ حال از کجا این امضاء و اتصال احراز می شود.

نکته: در لغت هر چه اجتهاد کمتر باشد ارزش آن کتاب لغت بیشتر است.

دلیل چهارم و نقد آن: اگر به لغت مراجعه نکنیم علم به بسیاری از احکام مسدود می شود.

استاد علیدوست: این دلیل در رسائل مطرح شده است.

نقد دلیل از ناحیه مرحوم آخوند: چه کسی گفته اگر قول لغوی را حجت ندانیم معظم باب علم به احکام بسته می شود؛ توضیح: فقط برای مجتهد چند مورد پیش می آید که معنای لغت را نداند و در آن موارد می تواند احتیاط کند و در معظم مسائل بی نیاز از رجوع به قول لغوی است.

استاد: می شود اینگونه پاسخ داد، در همان موارد کم - که فقیه نیازمند به لغت است - فقیه می تواند به چندین نفر لغوی رجوع

کند و به اطمینان برسید و این اطمینان در حق او حجت است.
مطلب چهارم: یک رندی می گوید آقای آخوند، با این نقدهای که شما کردید دیگر چه فایده ای در رجوع به علم لغت است؟
مرحوم آخوند: با تمام نقدهای که کردیم باز هم فقیه به لغت نیازمند است؛ گاهی با مراجعه به کتب لغت، فقیه به اطمینان می
رسد و لذا فقیه به لغت نیازمند است. این تمام مطالب مرحوم آخوند بود که مطرح شد.

الحمد لله رب العالمین